

Johann Heinrich Becker

**Programma, Qvo Rector Vniversitatis Rostochiensis, Ioann. Henric. Becker, S.S.
Theol. D. ... Sacrvm, Resvrrectionis Christi, Festvm Ex More Indicit ... Praemisso,
Mixtae Meditationis Praefamine, Cives Academicos ... Exhortatvr**

Rostochii: Typis Joh. Jac. Adleri, [1746?]

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn1004034296>

Druck Freier Zugang

J. 512.

—
1746 Ostern

M-1256.^{286.}

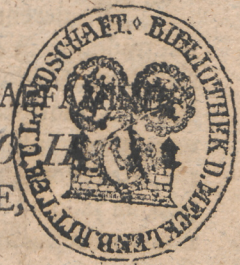
Off. 1746

PROGRAMMA,
QVO
RECTOR VNIVERSITATIS ROSTOCHIENSIS,
IOANN. HENRIC. BECKER,
S. S. THEOL. D. & PROF. P. O. AD D. NICOL.
ECCLESIASTES,

SACRVM,
RESVRRECTIONIS
CHRISTI, FESTVM

EX MORE INDICIT ;
VTQVE ILLVD
CVLTV DEO GRATO,
DEVOTE NON MINVS, QVAM, CVM LAETITIA
SPIRITVALI, ET SERIO, VITAM RENOVANDI,

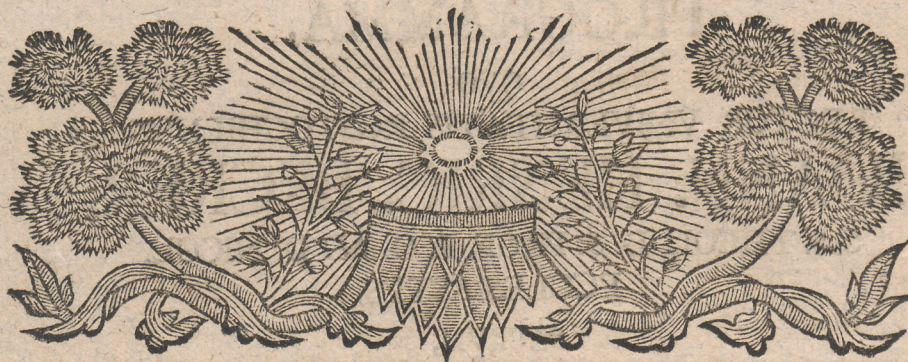
STVDIO,
RITE CELEBRENT,
PRAEMISSO, MIXTAE MEDITATIONIS PRAEFATAE
CIVES ACADEMICOS O. O. H. N. S. S.
PRO OFFICII RATIONE,
DILIGENTER EXHORTATVR.

R O S T O C H I I,
Typis JOH. JAC. ADLERI, SERENISS. PRINC. &
ACADEMIAE Typographi,

M. 1256²⁸⁶

Quantus erat moeror, quantaque discipulorum, & confessorum
CHRisti tristitia, quum Dominum suum, Doctoremque viderent in utroque iudicio condemnatum, ad crucis supplicium traditum, in cruce misere pendentem, immo morientem; tantum erat, Cives Honoratissimi! eorundem gaudium, tantaque lætitia, cum illum ex mortuis viderent resuscitatum, ipsis gratiose adparentem, seque, mortis infernique victorem, & constitutum dominum supra omnia, demonstrantem. Tempore mortis CHRisti, amatores, & discipuli eius, in salutari de Jesu cognitione, scripturaeque V. T. vaticiniis istos nondum ceperant profectus, illudve adquisiverant fidei robur, ut, quorsum haec omnia spectarent, quem in finem fierent, quem exitum essent habitura, satis intelligerent, aut, quae CHRistus ipse praedixerat, in memoriam sibi revocarent. Moeroris caligo mentem eorum quadam velut nebula tegebat, anxii lugebant amissum mortuumque suavissimum doctorem, fluctuantes ceteroqui inter spemque metumque. Revera conditio eorum anceps erat, & periculi plenissima, Noverant odium Iudaico-

daeorum, non audebant e foribus prodire, cavillationibus hostium JE-
 su erant obnoxii, qui spem posuissent in suspensum, & superiorum au-
 thoritate, supplicio adfectum, cuius regnum praetensum, adeo misero
 exitu esset cachinnis & fannis omnium prostitutum. Regii Psaltis verba
Pf. XXII. 4. 11. sine dubio ingeminarunt. Nec Diabolus telis suis
 ignitis, illorum animis, ut dubiam illi redderet mox deitatem Christi,
 mox ejus a patre missionem, mox doctrinam, mox promissionem, pe-
 percit. Erat sane illud, cribrationis *Luc. XXII. 30.*, & explorationis
 tempus, ubi ipsa ratio contra fidem pugnandi arma in promptu habebat
 bene multa. Quam fuerint a spe resurrectionis Christi animis remo-
 ti, docet mulierum, Jesum tertio die, quae tamen sepulcrum iam reli-
 querat, vngendi consilium, *Marc. XVI. 1, seqq.* docet Emmaunticorum
 peregrinatorum cum ipso, sub viatoris schemate, ipsis se sociante Ser-
 vatore, colloquium. *Luc. XXIV. 21-23.*, docet Thomae incredulitas,
Ioh. XX. 25. docet congregatorum discipulorum, ad Christi adpari-
 tionem, quasi spiritum viderent, metus. *Luc. XXIV. 37-39* Poterat
 de iis dici, quod de Patriarcha Jacobo, cui: Josephus, in vivis esse, nun-
 tiabatur, *Gen. XLV. 26.* legitur: *sed titubabat cor eius*, Luth. *Über
 sein Herz dachte gar viel anders.* Ratio enim sibi relicta, mox in ma-
 gnae molis lapide, ad sepulcri ostium provoluto, mox in publica sepul-
 cri obsignatione, mox in vigiliam custodia, dubiorum satis habebat; ne-
 sciens, DEI honorem pariter ac morem esse, non, nisi re ad summum
 discrimen adducta, auxilio suo, suaeque operatione intervenire, & ubi
 nemo sperat, putatque, *praestare abundanter talia, quae & intelligere &
 petere nostrum superant.* *Eph. III. 20.* Ceterum ex illa discipulorum, ad
 credendum Christi resurrectionem, difficultate, collata cum post secu-
 ra eorum, hanc ipsam annunciandi & consistendi, constantia, ut adeo
 mortem & dura omnia pati mallent, quam eam tacere, aut dissimulare,
 ORIGENES contra Celsum disputans, maximi omnino ponderis argu-
 mentum ducit, pro resurrectionis Christi veritate historica, & humana
 fide probanda.

Sicuti vero Christi e mortuis resurrectio non minus inopinata quam
 gloriosa erat, (*resuscitatus autem per gloriam patris Rom. VI. 4. vitam-
 que, quam in se ipso habere datum erat Ioh. V. 26.* recipiens, facto ter-
 rae motu, sigillo effracto, magnae molis lapide deiecto, vigiliis pro-
 stratis, inque fugam actis, triumphator e morte & sepulcro prodit); ita
 maximam in animis discipulorum efficiebat catastrophem. Jesum enim

uiuum, mortisque ereptum, sibi, suoque solatio redditum, conspicientibus cor ipsum reviviscere, & laetitia repleti, fides roborari, lux nova, ad intelligenda V. T. vaticinia, oriri mentibus coepit. Nunc de CHRISTI Deitate, de eius a Patre missione, de facta per eum redemptione humana, peccatorumque expiatione, de spe & fiducia in CHRISTUM in solidum ponenda, de CHRISTI victoria, de mortis infernique captivatione, de indole Noui Testamenti, doctrinaque evangelica certi fiebant maxime. Palpabant iam, se non fuisse deceptos, non pudefactos in IESU Nazareni consortio, confessione, & sequela. Non poterat iam iis exprobrari, se credere in crucifixum, & mortuum simpliciter, de quo, quis fuerit, & quo loco eius & persona, & vita, & doctrina habenda sit, anceps esset disputatio. Mortuus enim resurrexerat, uiuum se, *filium DEI*, Messiam mundi, & diabolū victorem, immo *dominum supra omnia efficaciter demonstrauerat*; id quod demonstrare perrexit visibili & ascensione in coelos, & Spiritus Sancti effusione miraculosa, illicoque facta Ecclesiae ex omnibus gentibus collectione, *conf. Rom. I. 4.* Ita impletum est, quod Messias precatur *Pf. LXX. 7. Ne pudescant in me, expectantes te, Domine Iehovah Zebaoth: ne ignominia adficiantur in me, quarentes te, Deus Israelis!* Pudefacti autem in CHRISTO fuissent eius discipuli & confesores, si gloriosam eius vitam, post ignominiosam mortem, & nescivissent ipsi, & demonstrare aliis, & ad eam prouocare audacter, non potuissent. Haec ratio est, quare in scriptis suis ubique, tantum Apostoli in resurrectione CHRISTI ponunt, doctrinae salutaris, fidei, & solaminis momentum, ut & sigillatim Petrus dicat *1. Epist. I. 3. Benedictus DEUS & Pater Domini nostri IESU CHRISTI, qui, juxta multam suam misericordiam, regenerauit nos, in spem uiuam, per resurrectionem IESU CHRISTI ex mortuis, in haereditatem incorruptibilem &c. & gentium Doctor. 1. Cor. XV. 14. 17. 18. Si CHRISTUS resuscitatus non est, vana ergo praedicatio nostra est, vana vero etiam fides vestra. Si CHRISTUS resuscitatus non est, adhuc estis in peccatis vestris! Vtique etiam, qui obdormiuerunt in CHRISTO, perierunt.* Etenim ex articulo de resurrectione CHRISTI, maxime fundamentali, *1. Cor. XV. 4.* tota de CHRISTO doctrina declaratur, & sine ea manca esset, atque incerta, penderque ex illa certitudo nostrae cum DEO conciliationis, nostraeque in CHRISTO acceptandae per fidem iustificationis, *Rom. IV. 25.* certitudo item pacis nostrae cum DEO, victoriae a mundo reportandae, *1. Job. V. 4.* & gloriosae resurrectionis, & manifestationis cum CHRISTO, die extremo

EX-

expectandae, *1. Cor. XV. 20. seqq. 1. Theff. IV. 14 Coloff. III. 4.* Eadem ratio est, quare primi Christiani contra Iudæos & Ethnicos, in Christi resurrectione probanda, tam seduli fuerint & ferii, de ea maxime gloriati, adque illam confitendam, & obfignandam suo sanguine, laeti & paratissimi. Viui enim &, ad tutandum, vis est, &, ad saluandum, operatio: viuo Messiae regique cultus competit & honor, non mortuo, quatali & simpliciter. In mortuum quod confiderent, & e cruce suspensum, obiciebatur Christianis, & vesaniae habebatur: nec id iniuste, si IESUM, non, nisi humilem mortuumque, essent professi, non vero etiam eundem viuum, glorificatum, exaltatum, talemque, *quem a morte detineri impossibile fuerit, Act. II. 24.* credidissent & adorassent. Atqui veritatem facti, quoad resurrectionem Christi, tot eius per integros quadraginta dies adparitionibus, tot testibus oculatis, publica item, quam penitus non poterant suffocare hostes infensissimi, fama, immo, tot miraculis, post Spiritus Sancti effusionem, a confessoribus IESU, & per eius nomen, manifesto patris, solide probabant.

Equidem, quidni B. Servator, post resurrectionem, Pilato, Herodi, summis sacerdotibus, Pharisaeis, vel Iudæorum in templo congregato coerui adparuerit, iisque se viuum demonstraverit, quum resurrectioni suae hoc ipso potuisset, vti videretur, publicam fidem conciliare? quaerebatur iam olim ab ethnicis, & quaeri posset hodie. Enim vero, iusto illud tribuendum est iudicio divino, morose coecos suae coecitati, & pertinaciae permittenti. Nolo adiungere, cuncta fere DEI opera ita fieri, vt attendentibus satis sint manifesta, securo autem mundo occulta; quare DEUS ipse, quo tamen nihil est manifestius, vocatur: *DEUS occultus Ies. XLV. 15.* Et scriptura V. T. CHRISTIQUE & doctrina & opera, ne aliquoties editum coelitus, audibili voce, summi patris testimonium *Matth. III. 17. Iob. XII. 28-30* vrgeam, de Christo, quis esset, exterrissime loquebantur. *Iob. V. 36, 39.* In vulgus nota, & contestata erat Christi ad mortem condemnati, innocentia; notissima cuique erant, stipantia mortem eius, prodigia, quibus populus, supplicium adspectans, pectus percutere, urbemque repetere movebantur, centurio autem ethnicus fateri: *vere hic pius fuit homo, & DEI filius!* immo praeternaturalis praecipue solis eclipsis, per totum orbem ab astronomis quoque ethnicis: PHLEGONTE, THALLO, DIONYSIO, aliisque, teste EVSEBIO in *Chron. ad A. C. XXXII*, cum stupore obseruata, (quam *Rev. Dn. Past. JO. HEYN*, pro suo ingenio, ac lubitu, at perpe-

ram, cometæ, nemini obseruato, adscribit) & in publ. annales relata, morientem, ni ipsam orbis dominum, personam tamen sine pari esse, docere poterat.) Non iniucunda sunt, quæ de hac eclipsi, quod nimirum fuerit eadem, quæ PHLEGONTI, aliisque obseruata est, Dn. M. LIETFIEL nuper norauit *in relationibus Hamb. Litter. hoc anno, Num. XXII. & XXIII.*) Accedebat, quod fama de resurrectione Christi, ipsorum sepulchri vigilum relatione & confessione orta, ac per totam urbem Hierosol. expansa, data opera, & summo studio, silentium vigilum, argenti copia captante, a populi primoribus & sacerdotibus, contra facti veritatem quod exciperent, nihil inuenientibus, fuerit oppressa, & crasso stupidoque mendacio, leui plebeulæ imponente, corrupta, *Matth XXVIII. 11-15.* Nec ita quieverunt, sed ἀνδρῶς ἐκλεκτῶς, teste IVSTINO *in Dialogo cum Tryphone Judæo*, miserunt in vniuersam orbem, qui mentirentur, Christianos non solum esse atheos, sed & impostores, Christumq; mortuum, vt resurrexisse crederetur, e sepulchro clam sustulisse. Quum ergo nec Mosen, nec prophetas audire, nec cordis, per tot miracula factæ convictioni, locum relinquere, *Joh. III. 3. XI. 47, seqq. XII. 10. 11. 19. 42. Act. IV. 13-18*; sed, videntes coecutire vellent, & veritatem pedibus conculcarent; iustum coram DEO erat, speciali sua adparitione tales Christum resuscitatum præterire, seque amatoribus suis & testibus solis viuum demonstrare. *Act. X. 40. 41.*

Hoc est, quod B. Servator ait, *Joh. XI. 39. Matth. XI. 25. XXIII. 39.* Malitia nimirum & σκληροκαρδία populi Judaici, eo tempore, ad illum gradum contigerat, vt delictorum mensura esset plena, miserque populus, illi excoecationis, reiectionis, & dispersionis, a Mosis iam temporibus prædictæ, iudicio, cui adhuc hodie subiacent, acerbum contra veritatem Spiritum *Rom. XI. 8.* non continentem, satis maturus. Sicuti ergo Christum, ex ipsorum licet gente natum, omnibusque, a Scriptura V. T. & a veteribus Hebraeorum magistris, hinc præsignatis, hinc pro genuinis agnitis, Messiae criteriis, manifesto conspicuum, malitiosè reiecerunt, & diræ crucis morti, vindictam profusi sanctissimi cruoris sibi met ipsis audacter imprecantes, foedissime tradiderunt; ita etiam, resuscitatum esse, audire, eiusque evangelium & testes ferre, omnino noluerunt. Etsi vero diuinam vindictam in se grauissimam, iam per sesquimillennium, & ultra, senserint, eaque adeo premantur, vt contentui sint, & parabolæ omnibus terræ, inter quas dispersi vivunt, nationibus; tantum tamen abest, vt veritati paulatim locum dare inceperint,

rint, miriusque de IESu Nazareno senserint, vt potius, obiecta eorum manente facie, Mosis velamine 2. Cor. II. 15., vaticinia & scripturae V. T. de CHristo, testimonia, e quibus, Messiam illum vnicum & verum, hominumque cum DEO conciliationem, per eius sanguinem, & meritum, potissimum eius officium esse debere, omni tempore cognoscere poterant, plane evertant, & in quaevis alia, falsa, inepta, ridicula, sensum eorum distorqueant. Quantopere in hoc passu maioribus suis, eadem licet, in principali causa, coecitate laborantibus, peiores sint facti, errorumque suorum catalogum auxerint, docet B. D. JO. HENR. MAIVS, Giessensis olim Theologus, in *Synopsi Theologiae Judaicae, veteris & nouae*. Fuerunt adeo veterum Rabbinorum quidam, qui duos Messias, quorum vnus, qui iam venerit, & multa mala & mortem cruentam pati debuerit, sit *Iosephi filius*, alter, adhuc futurus, cui cuncta prospere cedere debeant, *Davidis sit filius*, maluerunt statuere, quam de IESu Nazareno, eiusque vita, factis, morteque, prave sentire. Vid. GROTIUS, de *Ver. Rel. Christ. L. V. p. m. 122.* & in nota 157, ubi prouocat ad *Talmud, tit. Succa, ad R. Salamonem, & R. Dav. Kimchi*. Plures excitat EISENMENGERVS, in *endeckten Judenthum P. II. p. 720*. Hodierni autem Bened. nostrum Servatorem conviciis, & blasphemis proscindunt, & abominationi habent. Non enim verentur illum adpellare *מזר שפירי* spurium, *בן סטרא* filium stadae, *בן פנדירא* filium Panderae *תלוי* suspensum. Plures contumelias, quas in vultum DEI filium effundunt, notavit, post BVXTORFFIVM, & WAGENSEILIVM, EISENMENGERVS, l. c. P. II. p. 1021. Abeunt ergo haec Iudaei sub maledictione & irae statu, cui non possunt non subesse, quamdiu vnicum mundi saluatorem nolunt agnoscere, atque vera fide revereri. Egregie H. GROTIUS l. c. L. V. §. XV. pag. 116. Cum olim, inquit, *populus grauissimis sceleribus se contaminasset, liberos passim sacrificasset Saturno, adulteria pro nihilo duceret, viduas, & pupillos expilaret, insontem sanguinem magna copia funderet, quae omnia illis Prophetae exprobrant; passus est exilium, sed non diutius annis septuaginta, atque interea non omisit DEus per Prophetas illos alloqui, & solari spe reditus, indicato etiam eius tempore. At nunc, ex quo semel eiecti patria sunt, manent extorres, contemti; nullus ad eos venit Propheta; nulla futuri reditus significatio: magistri ipsorum, quasi Spiritu vertiginis adflati, ad turpes fabulas, & ridicula dogmata delapsi sunt, quibus scaerent libri Talmudici, quos legem ore datam audent dicere, & cum iis, quae*

Mor

Moses scripsit conferre, aut iis praeferre etiam. Et tamen tanto tempore
Judaei nec ad falsorum DEorum cultus deslexerunt, ut olim, nec caedi-
bus se contuminant, nec de adulteriis accusantur. DEum vero & precibus
& ieiuniis certant placare, nec exaudiuntur. Quae cum ita se habeant,
omnino ex duobus alterum statuendum est, aut foedus illud, per Mosem
factum, omnino esse abolitum, aut teneri Judaeorum uniuersitatem gra-
uis alicuius peccati, tot iam per secula durantis; quod, quale sit? ipsi dicant,
aut si dicere non possunt, nobis credant, peccatum illud esse contemti Mes-
siae, qui ante aduenerit, quam haec mala ipsis contingere coeperunt.

Quandoquidem vero extra unicum mundi seruatorem, salutariter
agnitum, & vera fiducia adprehensum, non datur spes salutis aeternae;
non perspicimus, qua ratione, quoque, verbo diuino confirmi, fun-
damento, de coecis, & in tanta malitia perseverantibus Iudaeis, quamdiu
& in quantum tales sunt, bene possit sperari? Peregrinum itaque vide-
tur, & non parum Indifferentissimi secum habere, quod legitur in *Rev. Dr.
Past. JO. HEYNII gesammelten Brieffen von den Comoren &c. im
XX Brieffe*. Nimirum aut fingit, aut ex vero narrat Vir Clarissi-
mus Colloquium, quod sibi cum pio quodam, quem vocat, Icro, in-
tercesserit, ubi inter alia, ad formatam a se quaestionem: *So möchtet
ja wohl, nach diesen Grundsätzen, so gar einige Juden selig werden,
wenn sie sich auch nicht tauffen lassen, und zum Christenthum über-
treten?* ille sic responderet: *Hierauff ist mit Unterscheid zu antworten.
Hat ein Jude eine Ueberzeugung von der Christlichen Wahrheit:
so liebet er sie gewiß schlecht, wenn er sie nicht öffentlich bekennet. Wir
wollen daher solche nehmen, die keine Ueberzeugung haben: sondern
sich überreden, daß der messias noch kommen müsse. Alle dergleichen
Juden, die eine aufrichtige Liebe zur Wahrheit haben, und from le-
ben, werden selig! Wenn sie grosse Geister wären, würden sie ihren
Irrthum erkennen. Aber sie sind Stümper. Wir Christen könten
ihnen behülfflich seyn, sie können aber kein Vertrauen in uns setzen,
denn wir sind von Zeit zu Zeit unmenschlich mit ihnen umgegangen.
Wahr ist es, daß sie Christum verachten. Ich will mich aber eines
Gleichnisses bedienen. Es werde, bey Kriegs-Gefahr, eine Bestung
genau bewachtet, und der Befehlshaber befehle den Thormachen an,
daß sie niemand ohne scharffe Untersuchung einlassen sollten, es wäre
dann ein Herr in einem rothen Kleide, mit einem Ordens-Band,
der ein Gefolg zu Pferde hinter sich hätte, dem solten sie unverzüglich
auf*

aufmachen, denn es wäre der König, den man erwartete. (Es ist aber dies eine falsche Nachricht, denn der König trägt keine rothe Kleidung.) Zu gesetzter Zeit komme der König, in seiner gewöhnlichen blauen Kleidung, und habe ein gehöriges Gefolge bei sich. Die Thormache erschrickt. Sie höret wohl, daß man ruffet, der König! der König! Allein, da sie die Merckmahle nicht erblicket, welche ihr die Befehlhaber von dem König gegeben haben: so argwohnet sie auf einen Ueberfall, und öfnet dem König das Thor nicht. Wer muß wohl hier die Schuld des groben Versehens tragen? Ausser Streit, die hohen Officiers, welche unrichtige Befehle gegeben haben. In diesen Umständen befindet sich die Sache der meisten Juden. Sie lieben, und ehren den Mesias, und ihr Herz verlanget nach ihn. Die Obersten der Schulen haben dem gemeinen Lauffen falsche Merckmahle beigebracht, und nach solchen urtheilen sie, weil sich ihre Einsicht nicht weiter erstrecket. Jesus von Nazareth, der wahre Mesias, komt. Aber sie nehmen ihn nicht an; Denn er hat die Merckmahle nicht, welche ihnen die Rabbinen gesaget haben. Dismissen wird der gütige Heiland den schalckhaften Schul-Obersten nicht aber dem betrogenen Häuflein zurechnen: und welche aus solchem Wahrheit und Tugend lieben, werden kein strenges Urtheil zu gewarten haben!

Multa occurrunt in hac epistola, quae correctionem, & refutationem mereri videntur; sed huius loci id non est. Id tamen dolendum, quod libri Autor, vt Ecclesiae evangelicae minister, non veritus fuerit, ralia passim, magna cum animi libertate, prodere, fateri, defendere, quae cum eius, cui servit, Ecclesiae confessione, fidei articulis & systemate, libris quoque nostris Symbolicis ne vix quidem possunt conciliari. Equidem excitata verba non tribuimus ipsi, qui, ICti ea esse, ait; at mente eum ab his talibus opinionibus non valde alienum esse, non ex vno libri loco adparet. Ceterum, quando epistolam finit his verbis: alles, was ich thun kan, ist, daß ich den Aufsatz (in puncto quaestionis von der Seeligkeit in andern Religionen. vid. pag. 617.) der Presse übergebe . . . vielleicht nimmt es ein aufgeklärter Lehrer für einen Ruf Gottes an, diese Sache in ein grosseres Licht zu setzen: vehementer dubito, repertum iri ita illuminatum Theologum, qui in hac re, vltra scripturam aliquid sapiat, & in incomprehensibilia DEI iudicia, quae sane olim iustificabit ipse perfectissime, & ad quae genti-

um doctor : ὁ βλάσφημος! exclamat, atque abstrahere, quam curiosius rimari, satius habet *Rom. XI. 33.* penetrare velle, sibi sumat. Christiano theologo competit, non, nisi secundum revelatum DEI verbum docere, atque sentire; quaestio est de eo : *quid, se facere & fieri velle, DEus, in scriptura declarat ipse?* Atqui vero verbum DEI revelatum expressa littera docet : *quod extra Christum, & sine fide in illum, qua Messiam, nemo hominum salvetur,* vid. *Marc. XVI. 15. 16. Joh. III. 16. 19. VIII. 24. XIV. 6. Act. IX. 12. Rom. III. 26. IX. 31. 32. X. 13. 14. I. Cor. III. 11. I. Joh. V. 11-13. quod Christus debeat credi filius DEI. I. Joh. V. 6, quod is, qui illud non credit, sit antichristus. I. Joh. IV. 3 4. quod is, qui Christum negat, etiam cum Patre non habeat commercium. I. Joh. II. 23. quod Christus incredulo sit lapis offensionis, & petra scandalii. I. Petr. II. 7. 8., quod autem salus sit eius, qui in Christo non fuerit scandalizatus Matth. XI. 6.* Taceo alia plura. Quod si putas, dura nimis haec esse, & Judaeos, Christum reprobantes, iniuste damnari, non supra, sed contra scripturam sentis, DEumque, vt tibi suorum iudiciorum decretorumque rationem reddat, ad corruptae rationis tribunal, temerario ausu, postulas. Num putas, maiore te flagrare φιλαυθροπία, quam illum, qui summus est, & essentialis amor, qui aequae est Judaeorum, quam gentium DEus? *Rom. III. 29,* illisque filium misit, aequae ae praedicationem evangelii, omnium primo? *Joh. I. 11. Matth. XV. 24. Act. XIII. 46.* Amplissimus hic differendi se offerret campus, si permitteret spatium praefixum. Hoc tamen dico : Qui longanimitatem divinam populo Iudaico praestitam multo amplissimam; qui populi eiusdem malitiam summam, & quod is ad meliorem informationem, quam tum e scriptura V. T. cum N. T. diligentē collata, tum e conversatione cum Christianis, posset habere locupletissimam, aures studiofissime obturet, blasphemetque ea, quae ignorat. *Jud. v. 10.,* exactius secum pensaverit; is certe, hunc populum poenas iuste luere, & de salute eius, in tantum, non posse bene sperari, erit persuasissimus. Leg. M. SIGISM. HOFMANNI, *schwer zu befehrendes Juden-Volk.* Vltra modum sane Judaeorum culpam bonus ille Dn. HEYNIII Juris-Consultus e levat. Simile militis stationarii ad rem parum quadrat. Verus regis habitus, vera Messiae criteria Iudaeo cuiuis possent non difficulter inuestigari. Nec est apud hanc gentem simplex ignorantia : ein blosses Mistkennen des Messia, sed, est adfectata, cui accedit pertinacia & blasphemia. Veritatem si amaret Iudaeus, sincero eam & debito studio, quae-

quaereret, depositoque prius irrationabili odio eius, de quo, an odio dignus sit? dispicere ipse debebat, inueniret veritatem facillime. Messiam, quomodo amare Judaei, & honorare dici possunt? quum primum de Messia, & essentialem conceptum abnegent? Fingunt non ens, cuius nulla sunt praedicata, Messiam, cuius nulla sunt in scriptura V. T. vestigia. Fingunt regem secularem, externae libertatis adfertorem. Magno desiderio, fateor, expectant Messiam; verum, vt orbem sanguine, ventrem deliciis impleant; adeo, vt etiam Theologiam naturalem, suo de Messia conceptu, talpa coeciores, in capite non vno, adulterent. Carent ergo Judaei, sine dubio, istius a Dn. HEYONIO laudati JCTi, *fidei articulo fundamentalis primo*, qui illi est: *amor veritatis*. Hanc enim si amarent, & sectarentur, alia longe via sibi incedendum esse, haud difficulter cognoscerent. Nulla etiam opera eui-ctum dari posset, Judaeos carere altero quoque, HEYONIO laudati JCTi, *fundamentali fidei articulo: amore nempe sanctitatis*. Etenim fraudibus, fastu, amaro erga gentes, extra suam, omnes, odio, perfidia, aliisque vitiis fere omnes pleni sunt; nec mirum est, vitae pietatem apud eos raram esse, quum veritate, genuinae pietatis fonte, destituantur. Si qui tamen, ultra externam morum honestatem ciuilem, cuius & homo atheus capax est, ascendunt, animaeque curam gerere fatagunt, favente diuina prouidentia, ad veram Ecclesiam facile perducuntur.

Deum interim miseratorem supplices veneramus, vt inter alias, a sua gratia alienas, & a veritate deuiantes gentes, & miseram hanc, ad sui agnitionem salutare, rectamque in viam perducere, *velamenque Moysi a facie illius remouere 2 Cor. III. 16*. gratiosissime dignetur, vocetque ad communionem sui, quem haecenus reiecerunt, filii, vt eum salutariter agnoscentes, nobiscum ore confiteantur *Dominum Jesum, & credant corde, quod Deus ipsum resuscitauerit ex mortuis. Rom. X. 9*.

Nobis, Cives Optimi, quae summi numinis est elementia, licuit esse adeo felicibus, ut in Evangelio videamus veritatis lucem, *gloriamque DEI in facie Jesu Christi, 2. Cor. IV. 6*. Nouimus, quid nobis partum sit, tam morte seruatoris expiatoria, quam eiusdem laetissima resurrectione. Gaudemus, illum habere *caput nostrum, regem, tutorem, aduocatum apud Patrem, adiutoremque in nostra, contra diabolum, mundumque, militia, ope cuius, de victoria tandem re-*

portanda, eo sumus certiores, quo certius est, omnia ei nunc subiacere, capitisque honorem esse, carissimorum membrorum, eorumque incolumitatis gerere curam. Ad haec, is resurrectionis Christi fructus est, ut, morientes, sine tristitia & metu, exeamus e corporis, mundique habitaculo; siquidem hinc, coelestes speramus, quas nobis parauit, mansiones, *Joh. XIV. 2. 2 Cor. V. 1.* hinc miseri, quod reliquimus, corporis excellentissimam olim catastrophem, & felicissimam resurrectionem, fido solamine expectamus. *Phil. III. 21. 1 Cor. XV. 42. sq.* Dixit enim; *uiuo ego, & vos uiuetis. Joh. XIV. 19. Adsumam vos ad me ipsum, ut, ubi sum ego, etiam vos sitis. Joh. XIV. 3. conf. Joh. XVII. 24.* Ponamus ergo, hortor. in hoc omnem nostram industriam, ut cognoscamus, vera fide, Christum, & virtutem resurrectionis eius! *Phil. III. 10.* Virtus autem resurrectionis Christi haec etiam est, ut per eius Spiritum nobis detur, *mori carni & peccata, vivere autem DEO, Christoque, qui pro nobis mortuus est, & resurrexit. Rom. VI. 4. sqq. 2. Cor. V. 15.* Ambulemus itaque in vitae renouatione, demonstrantes: *uiuere in nobis Christum Gal. II. 20. habitare in nobis Spiritum eius, qui Christum resuscitauit ex mortuis. Rom. VIII. 11.* Sanctissimi autem illius Spiritus *εὐεργεσία*, nouaeque vitae demonstrationes sunt: *dilectio, gaudium, pax, longanimitas, benignitas, beneficentia, fides, mansuetudo, temperantia. Gal. V. 22.* Missis ergo, reiectisque mortis spiritualis documentis, *mortua puto opera, regnantesque iniquitates, sicut in sepulcro deposita, Christus suae mortis documenta, lintea, reliquerat, Joh. XX. 6. 7., nouum sistamus hominem, in Christo capite crescentem, eique in dies magis ἀνάλογον.* Hoc facientes, resurrectionis Christi fructum reportabimus, tum in hac vita, tum in futura dulcissimum, gaudebimusque, perpetuis laudibus celebrare illum, *qui est ὁ α̅ & ὁ ω̅, primus, & nouissimus, qui uiuit: Qui fuit mortuus, sed ecce uiuit in secula seculorum, & habet clauis inferni & mortis. Apoc. I. 8. 17, 18.*

---

*P. P. Sub Sigillo Rectorali. Ao. MDCCLXVI.
Fer. I. Paschatos.]*

